RELEVANCE OF SANSKRIT LANGUAGE IN THE PRESENT WORLD

BY

MR.JUSTIN P.G.

ASST.PROFESSOR

DEPT OF SANSKRIT

Contents

1. Introduction
2. History of Sanskrit language:
3. Why Sanskrit is still relevant?
4. Indo European Family
5. Relation with Malayalam
6. Science in Sanskrit
7. Sanskrit in famous logos & stamps
8. Dasapushpangal
9. Conclusion

Introduction

ORIGIN AND DEVELOPMENT

- VEDAS-RG.YAJU.SAMA.ATHARVA.
- SAMHITHA-BRHMANA-AARANYAKA-UPANISHAT
- MAHAVAKYAS
- VEDANGAS
- ITIHASA& PURANA
- MAHAKAVYA
- PRESENT WRITINGS

Sanskrit is not just Hindu

Sanskrit is closely associated with Hinduism for historical reasons and even today it is most visible in connection with the Hindu religion, but:

- The language is used in all kinds of contexts: a Kashmiri pandit talking to a Karnatakan scholar, a daily news bulletin, and a household everyday language as well as temple stotras.
- Religious Sanskrit texts form just one part of the corpus – there are political texts (Arthashastra), poetry (Meghadutam), discourses on medicine and science and much more

Why is Sanskrit still relevant?

Comparative philology
Influence on Indian literature
Influence on performing arts
relation with indian & foreign languages

Sanskrit-Its linguistic interest

Since Jones' discovery that Sanskrit is a sister language of Latin and Greek (via Indo-European) and thus indirectly related to English and other European languages, Sanskrit has become an important part of the study of philology.

English and other European languages reflect this indirect relationship, eg:

- stha/staanam – sto – stehen – stand, steady, stool
- bhratr – brother
- dvara - door

Sanskrit-Its linguistic interest

SANSKRIT	ENGLISH
PITHA	FATHER
MATHA	MOTHER
BRATHA	BROTHER
SWASRU	SISTER
DUHITAR	DAUGHTER
SUNU:	SON
VIDHAVA	WIDOW

Sanskrit-Its linguistic interest

SANSKRIT	ENGLISH
UKSHA	OX
GOW:	COW
LOKA -DARSANE	LOOK
NAKTHAM	NIGHT
TARA:	STARS
ANTHER	UNDER
YUYAM	YOU

Sanskrit-Its linguistic interest

SEEV	SEW
NAAM	NAME
SUPAM	SOUP
SUPARAM	SUPREME
JYAMITHI	GEOMETRY
KRURA:	CRUEL
CHARITRAM	CHARACTER
SARPA:	SERPANT

Sanskrit-Its linguistic interest

KUTEE	COTTAGE
PATHA:	PATH
VAMITHAM	VOMITING
CHARU	CHARMING
PUROGAM	PROGRAMME
AGRESARA:	AGGRESSOR
SWEDAHA	SWEAT
MANAVA:	MAN

Sanskrit-Its linguistic interest

SANSKRIT	LATIN
DANAM	DONUM
MATHA	MATER
PITHA	PATER
IDAM	IDAM
NEEDAM	NIDUS
DASA	DECEM
PADAM	PEDEM

Sanskrit-Its linguistic interest

AP	AB
AMARTYAHA	IMMORTALIS
ASTHI	ESTHI
CHANDANAM	SANDALAM
VAK	VOC
JANU	GENE
MASA:	MENSIS
VEERA:	VIR

INFLUENCE ON THE ARTS

Raja Ravi Verma's
Shakuntala

INFLUENCE ON THE ARTS

Nationally: Anurupa Roy recently created a puppet and animation show entitled ‘About Ram’:

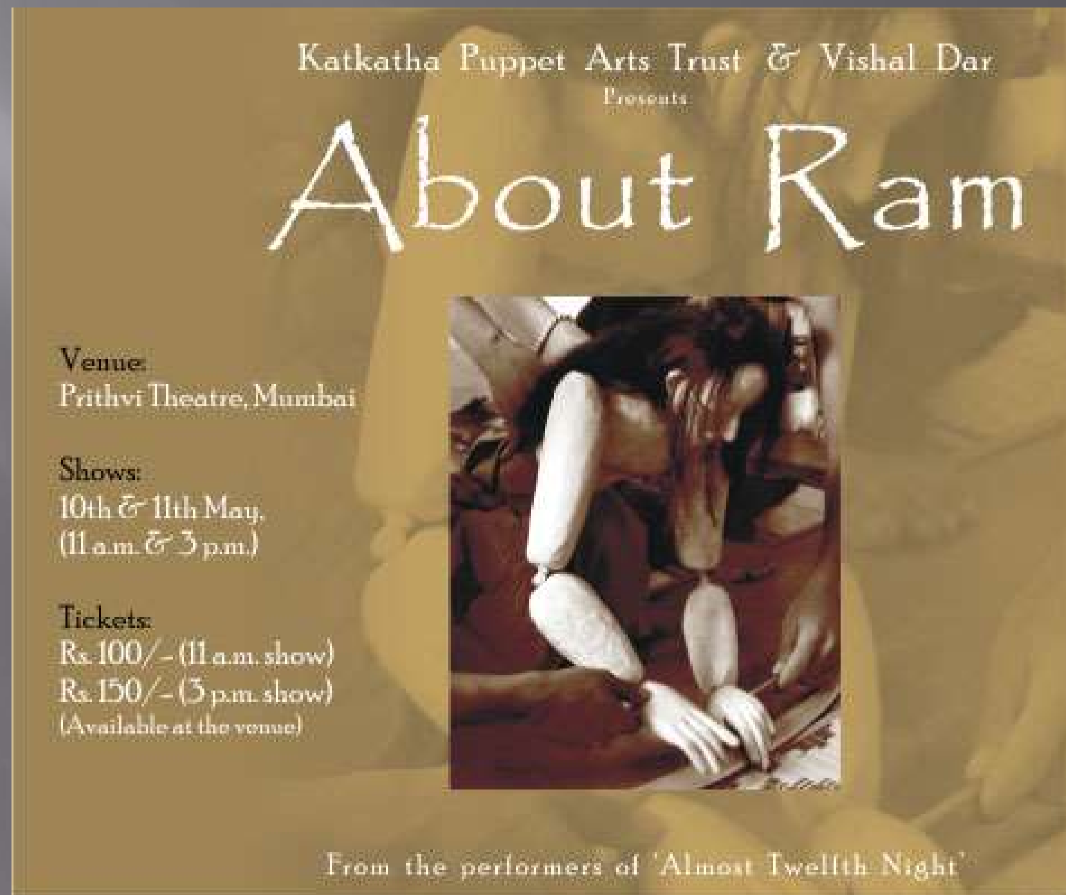

INFLUENCE ON THE ARTS

Internationally:

The Oregon Shakespeare Festival this year is presenting 'The Clay Cart':

INFLUENCE ON THE ARTS

The British Library in London is currently hosting a Ramayana exhibition based on the 17th Century Mewar m

INFLUENCE ON THE ARTS

Nina Paley showed her film, Sita Sings the Blues, a version of the Ramayana told from Sita's point of view, which has won several film festival awards.

INFLUENCE ON THE ARTS

Interest in the West

In the West, Sanskrit is still predominantly the preserve of academics and Indian diaspora communities. While Indian pop culture (Bhangra, Bollywood) has penetrated far and wide, most people have not yet heard of Sanskrit. These few examples show how popular it can be and how much interest in can generate when people are introduced to it.

.

INFLUENCE ON PERFORMING ARTS

- KATHAKALI
- KUTHU
- KUDIYATTAM
- KRISHNATTAM
- PATAKAM
- NANGIAR KUTHU ETC.

ASTRONOMY

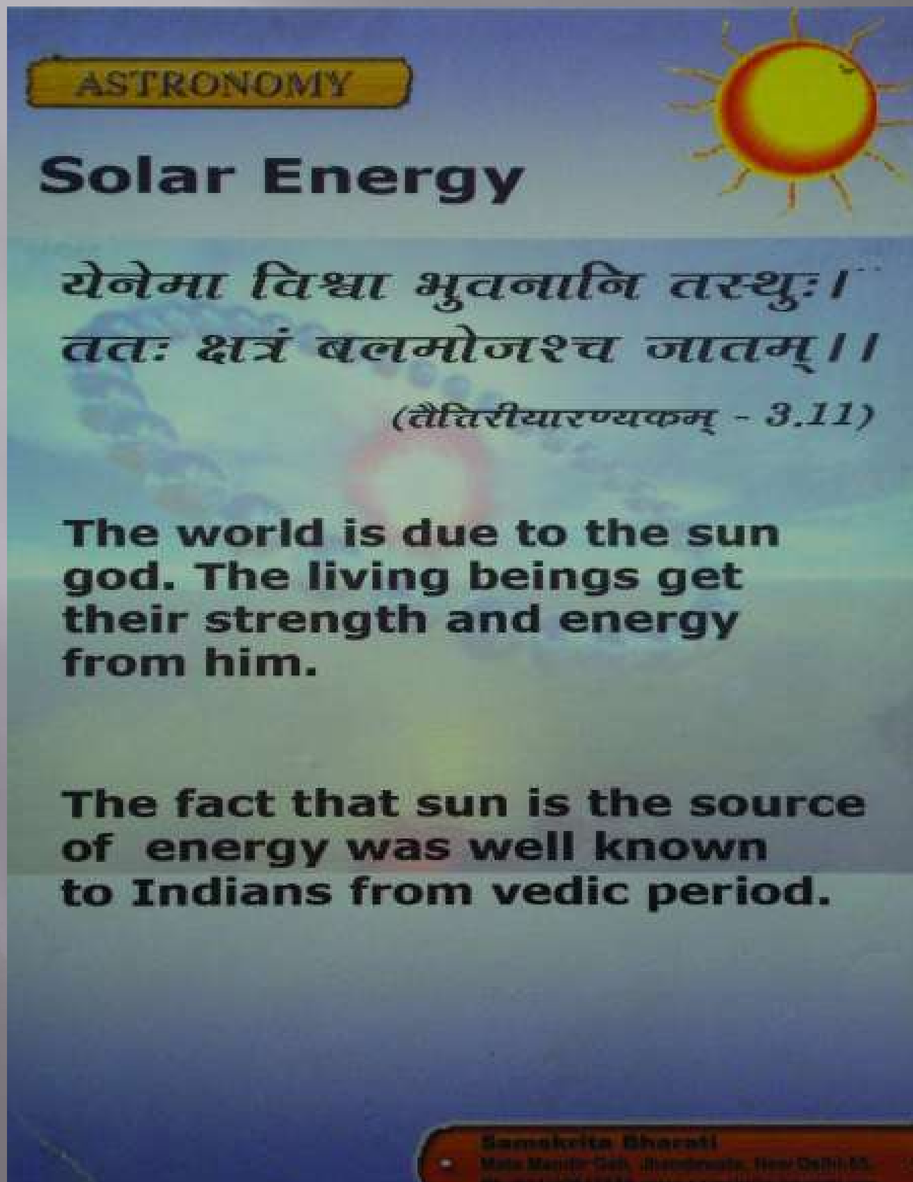
ASTRONOMY
Solar Energy
येनेमा विश्वा भुवनानि तस्थुः।
ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातम्।।
(तैत्तिरीयारण्यकम् - 3.11)
The world is due to the sun god. The living beings get their strength and energy from him.
The fact that sun is the source of energy was well known to Indians from vedic period.
Samskrita Bharati

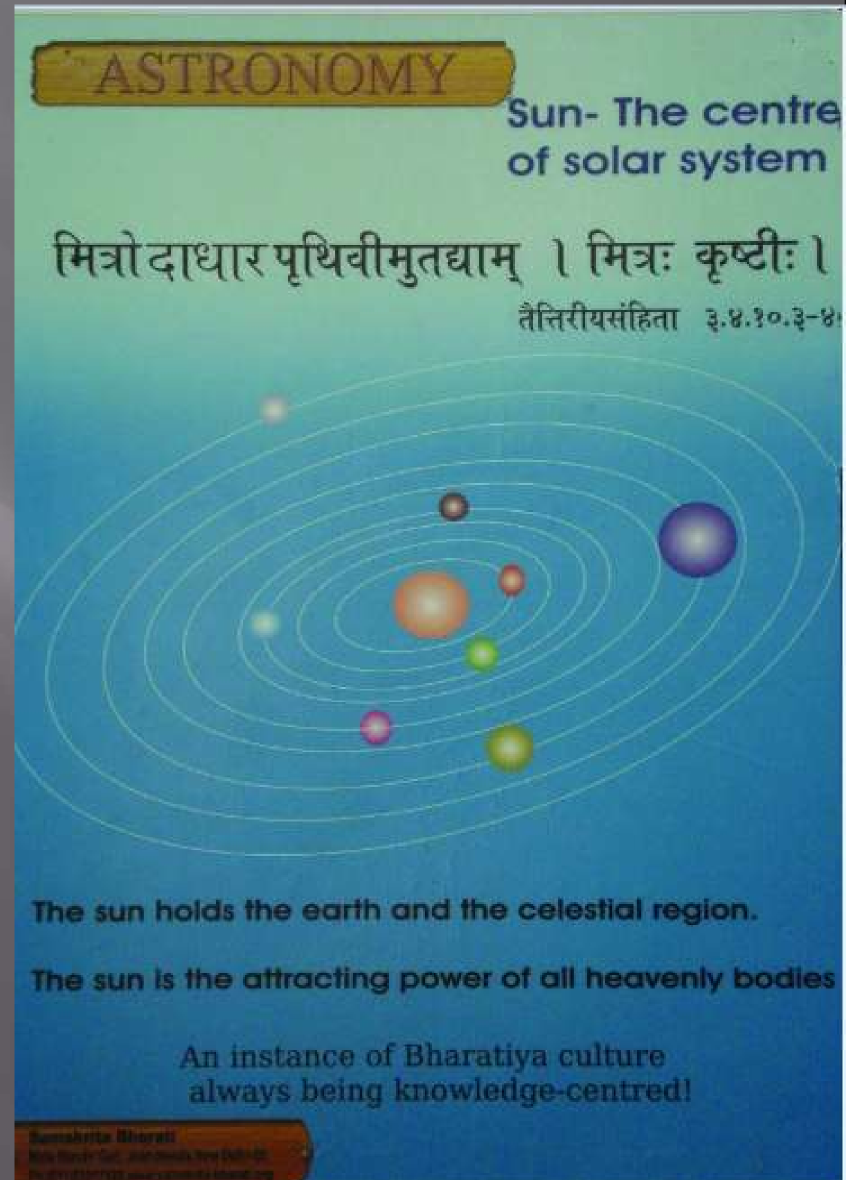
ASTRONOMY
Sun- The centre of solar system
मित्रो दाधार पृथिवीमुत द्याम् । मित्रः कृष्टीः ।
तैत्तिरीयसंहिता ३.४.१०.३-४
The sun holds the earth and the celestial region.
The sun is the attracting power of all heavenly bodies
An instance of Bharatiya culture always being knowledge-centred!
Samskrita Bharati

BIOLOGY

BOTANY

ZOOLOGY

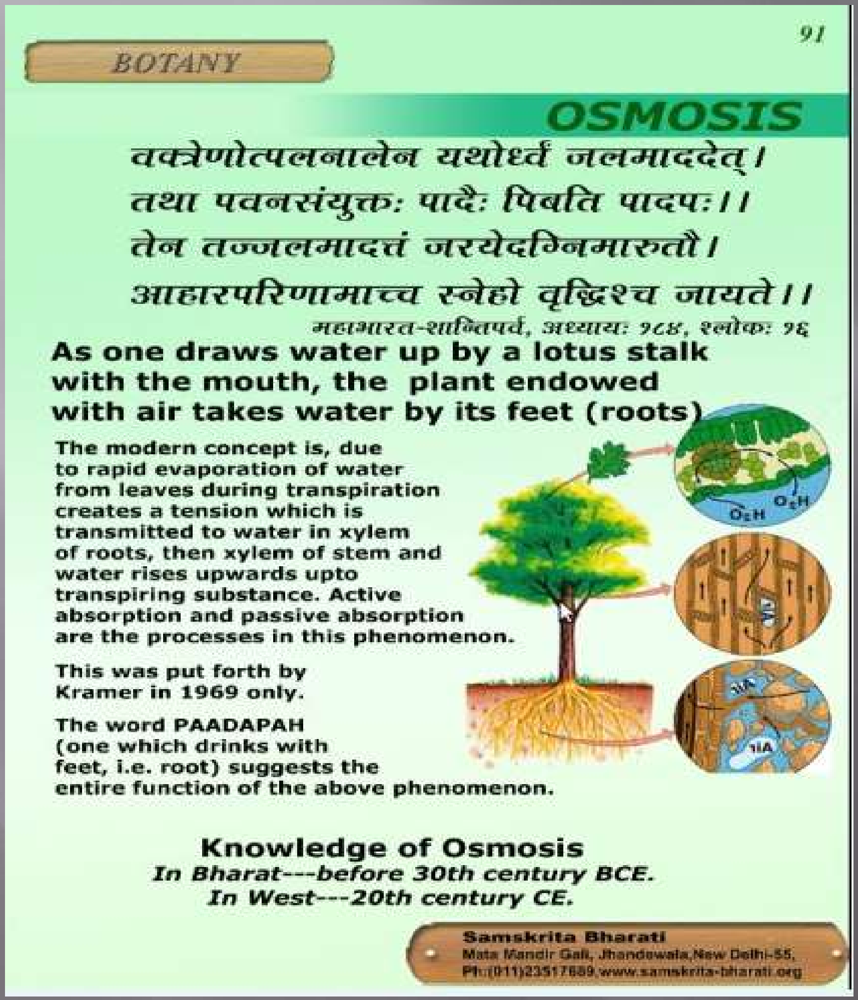

91

BOTANY

OSMOSIS

वक्त्रेणोत्पलनालेन यथोर्ध्वं जलमाददेत्।
तथा पवनसंयुक्तः पादैः पिबति पादपः।।
तेन तज्जलमादत्तं जरयेदग्निमारुतौ।
आहारपरिणामाच्च स्नेहो वृद्धिश्च जायते।।

महाभारत-शान्तिपर्व, अध्यायः १८४, श्लोकः १६

As one draws water up by a lotus stalk with the mouth, the plant endowed with air takes water by its feet (roots)

The modern concept is, due to rapid evaporation of water from leaves during transpiration creates a tension which is transmitted to water in xylem of roots, then xylem of stem and water rises upwards upto transpiring substance. Active absorption and passive absorption are the processes in this phenomenon.

This was put forth by Kramer in 1969 only.

The word PAADAPAH (one which drinks with feet, i.e. root) suggests the entire function of the above phenomenon.

Knowledge of Osmosis
In Bharat---before 30th century BCE.
In West---20th century CE.

Samskrita Bharati
Mata Mandir Gali, Jhandewala,New Delhi-55,
Ph:(011)23517689,www.samskrita-bharati.org

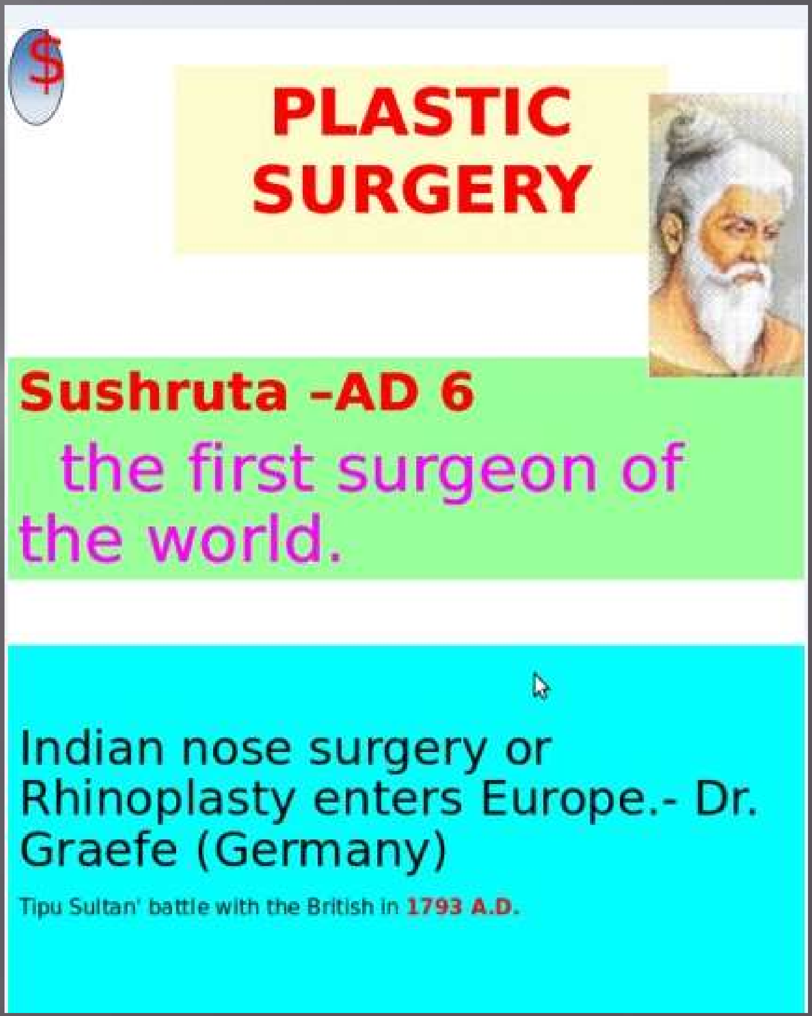

PHYSICS

PHYSICS
Varieties Of Magnets
भ्रामकं चुम्बकं चैव कर्षकं द्रावकं तथा।
एवं चतुर्विधं कान्तं रोमकान्तं च पञ्चमम्।।
एकद्वित्रिचतुः पञ्चसर्वतोमुखमेवतत्।
पीतं कृष्णं तथा रक्तं त्रिवर्ण स्यात् पृथक् पृथक्।।
रसार्णवः ६ पाटलः 40-41
12th Century CE
Magnets are of 5 basic varieties
Bhramakam
Chumbakam
Karshakam
Dravakam
Romakam
The above 5 have 6 sub varieties
Single faced
Two faced
Three faced
Four faced
Five faced
Multi faced
Each of the above 30 is in 3 colours
Yellow
Red
Black
Thus magnets are categorised in 90 varieties.
Samskrita Bharati

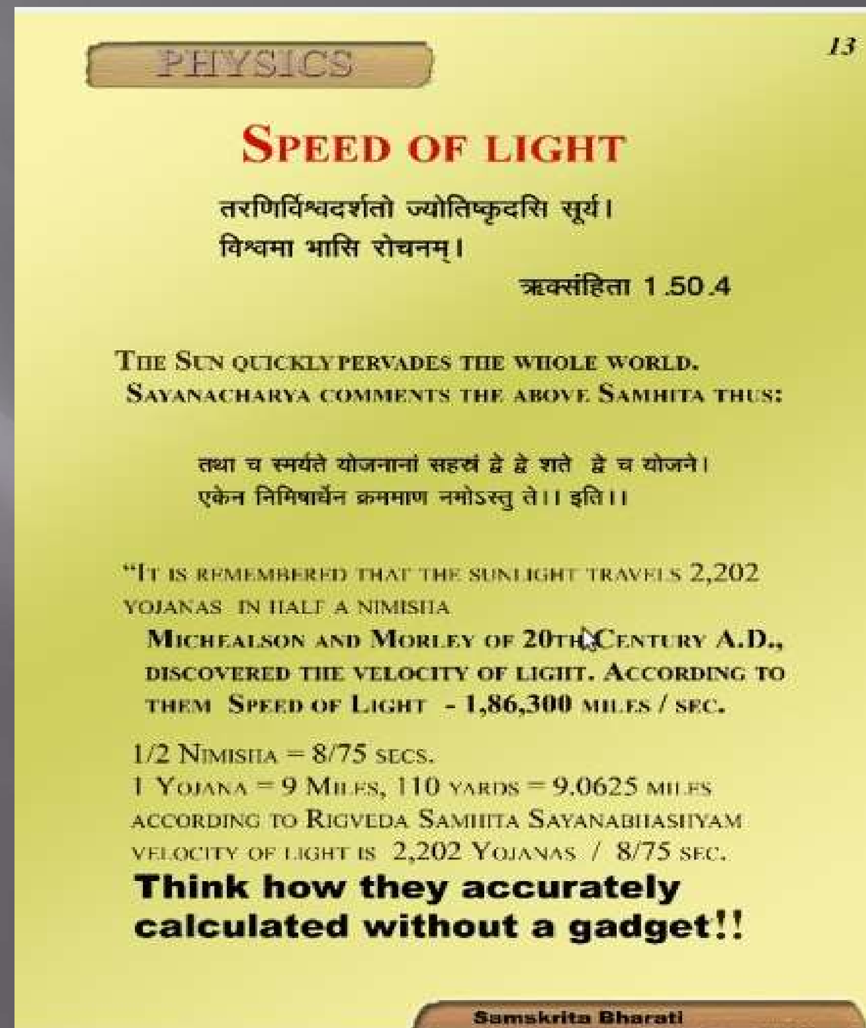
PHYSICS
13
SPEED OF LIGHT
तरणिर्विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य।
विश्वमा भासि रोचनम्।
ऋक्संहिता 1.50.4
THE SUN QUICKLY PERVADES THE WHOLE WORLD.
SAYANACHARYA COMMENTS THE ABOVE SAMHITA THUS:
तथा च स्मर्यते योजनानां सहस्रं द्वे द्वे शते द्वे च योजने।
एकेन निमिषार्धेन क्रममाण नमोऽस्तु ते।। इति।।
"IT IS REMEMBERED THAT THE SUNLIGHT TRAVELS 2,202 YOJANAS IN HALF A NIMISHA
MICHEALSON AND MORLEY OF 20TH CENTURY A.D., DISCOVERED THE VELOCITY OF LIGHT. ACCORDING TO THEM SPEED OF LIGHT - 1,86,300 MILES / SEC.
1/2 NIMISHA = 8/75 SECS.
1 YOJANA = 9 MILES, 110 YARDS = 9.0625 MILES
ACCORDING TO RIGVEDA SAMHITA SAYANABHASHYAM VELOCITY OF LIGHT IS 2,202 YOJANAS / 8/75 SEC.
Think how they accurately calculated without a gadget!!
Samskrita Bharati

VEDIC MATHAMATICS

- YAVADUNAM THAVADOONEEKRUTHYA VARGAM CHA YOJAYETH
- **96*96**
- 100-96---4
- 4*4=16
- 96-4=92
- THEN THE ANSWER WILL BE= 9216

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

1

ഭാരതസർക്കാരിന്റെ
ഔദ്യോഗികചിഹ്നം.
മുണ്ഡകോപനിഷത്തിലെ
സത്യമേവ ജയതേ
എന്ന മന്ത്രഭാഗം
ദേവനാഗരിലിപിയിൽ
ആലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

2

സർവദാ ഗഗനേ ചരേത്
എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്ന
ഭാരതീയ വായു സേനയുടെ ചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

3 ഭാരതീയ സായുധ സേന

(Armed Forces Tribunal)

യുടെ മുഖമുദ്ര.

യതോ ന്യായഃ തതോ ജയഃ

എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ

ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്ന

4. ശം നോ വരുണഃ

എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ

ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്ന

ഭാരതീയ നാവിക സേനയുടെ ചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

5. നഭഃ സ്പൃശം ദീപ്തം
എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്
ഭാരതീയ വായു സേനയു
(മറ്റൊരു)ചിഹ്നം

6. മൃദുഃ ഭാവേ ദൃഢഃ കൃത്യേ
എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്ന
കേരളപോലീസ്
സേനയുടെ മുഖമുദ്ര

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

7 റെയിൽവേ സുരക്ഷാ സേന യുടെ
ചിഹ്നത്തിൽ
യശോ ലഭസ്വ
എന്ന് ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്നു.

8. വിദ്യയാ അമൃതമശ്നുതേ
എന്ന് ആലേഖനംചെയ്തിരിക്കുന്ന
ബനാറസ് ഹിന്ദു
സർവ്വകലാശാലയുടെ
ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

9 ജ്ഞാനാദേവ തു കൈവല

എന്ന് ഉല്ലേഖനം

ചെയ്തിരിക്കുന്ന കാലടി

ശ്രീശങ്കരാചാര്യ

സംസ്കൃതസർവ്വകലാശാലയു

ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

10

കർമ്മണി വ്യജ്യതേ

പ്രജ്ഞാ

എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ

ഉല്ലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന

കേരളസർവ്വകലാശാലയുടെ

ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

11. നിർമ്മായ കർമ്മണാ ശ്രീഃ
എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
ഉല്ലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന
കോഴിക്കോട് (കാലിക്കറ്റ്)
സർവ്വകലാശാലയുടെ
ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

12. യോഗഃ കർമ്മസു കൗശലം
എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
ഉല്ലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന
ജവഹർലാൽ നെഹ്റു
ടെക്നോളജിക്കൽ യൂണിവേഴ്
സിറ്റി-ഹൈദരബാദ്-യുടെ
ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

14.
പരീക്ഷ്യകാരിണോ ഹി
കുശലാ ഭവന്തി
എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ
ഇന്ത്യൻ കൗൺസിൽ ഓഫ്
മെഡിക്കൽ റിസർച്ച്
-ന്യൂഡൽഹിയുടെ മുദ്ര

13. കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ
മുഖമുദ്ര
ഗീർനഃ ശ്രേയഃ എന്ന്
ദേവനാഗരിയിൽ ഉല്ലേഖനം
ചെയ്തിരിക്കുന്നത് കാണാം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

16.

സത്യം ശിവം സുന്ദരം
എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ
ദൂരദർശന്റെ
ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

15. ബഹുജനഹിതായ
ബഹുജനസുഖായ
എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ
ആകാശവാണി യുടെ
ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

17. യോഗക്ഷേമം വഹാമ്യഹം എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ ലൈഫ് ഇൻഷുറൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ (എൽ.ഐ.സി) യുടെ ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

18. ബലസ്യ മൂലം വിജ്ഞാനം എന്നാലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന പ്രതിരോധമന്ത്രാലയത്തിന്റെ ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

19.കേന്ദ്രീയ മാധ്യമിക ശിക്ഷാ ബോർഡ്- സെൻട്രൽ ബോർഡ് ഓഫ് സെക്കന്ററി എജ്യുക്കേഷൻ- (സി.ബി.എസ്.ഇ) യുടെ ചിഹ്നത്തിൽ അസതോ മാ സദ്ഗമയ എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

20. പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ എന്നാലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന നവോദയ വിദ്യാലയ സമിതി യുടെ ചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

22. കേന്ദ്രീയ വിദ്യാലയത്തിന്റെ മുഖമുദ്ര.
തത്ത്വം പൂഷൻ അപാവൃണ
എന്നാലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു

21. അമൃതം തു വിദ്യാ എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയ ഭാരതീയ വിദ്യാഭവന്റെ ചിഹ്നം

SANSKRIT IN FAMOUS LOGOS

23. ആപോ ജ്യോതിഃ രസോ അമൃതം എന്ന് രേഖപ്പടുത്തിയ കേന്ദ്രീയ ജല ആയോഗിന്റെ ചിഹ്നം

24. യതോ ധർമ്മസ്തതോ ജയഃ എന്നാലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന പരമോന്നതന്യായപീഠത്തിന്റെ ചിഹ്നം

25. ശരീരമാദ്യം ഖലു ധർമ്മസാധനം എന്നാലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഓൾ ഇന്ത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് മെഡിക്കൽ സയൻസിന്റെ ഔദ്യോഗികചിഹ്നം

തപാൽമുദ്രകളിലെ

സംസ്കൃതപൈതൃകം

SANSKRIT IN STAMPS

വാല്മീകിമഹർഷി

- *ഇദം രാമയണം കൃത്സ്നം സീതായാശ്ചരിതം മഹത്* -എന്ന് രാമായണം സീതാചരിതം കൂടിയാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ച ആദികവി വാല്മീകിയുടെ സങ്കല്പചിത്രം ആലേഖനംചെയ്ത 20 പൈസയുടെ തപാൽമുദ്ര. സീതാസമേതരായ രാമലക്ഷ്മണന്മാരെയും കാണാം.

ശകുന്തളയും തോഴിമാരും

- *കാളിദാസന്റെ മാനസപുത്രിമാരായ പ്രിയംവദയും അനസൂയയും ശാകുന്തളത്തിലെ നായികയോടൊപ്പം. ദൂരെ ദീർഘാപാംഗനെന്ന മാൻകിടാവും.*
- *തവ ന ജാനേ ഹൃദയം മമ പുനഃ കാമോ ദിവാപി രാത്രാവപി. നിർഘൃണ തപതി ബലീയഃ...* എന്ന ശാകുന്തളം 3-ാം അങ്കത്തിലെ താമരയിലയിലെഴുതിയ സന്ദേശം നാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത 1രൂപ3 പൈസയുടെ (പിന്നീട് 1 രൂപയുടെ) തപാൽമുദ്ര.

SANSKRIT IN STAMPS

....മേഘസന്ദേശത്തിലെ യക്ഷനും

അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തിലെ ശകുന്തളയും

മേഘസന്ദേശത്തിലെ യക്ഷൻ

- *കുടജകുസുമങ്ങളാൽ അർച്ചിച്ച് ആടിമാസത്തിലെ ആദ്യമേഘത്തെ തന്റെ ദൂതനായി സ്വീകരിക്കുന്ന മേഘദൂതത്തിലെ യക്ഷൻ.*
- *ആഷാഢസ്യ പ്രഥമദിവസേ മേഘമാശ്ലിഷ്ടസാനും വപ്രക്രീഡാപരിണതഗജപ്രേക്ഷണീയം ദദർശ*

–എന്ന മേഘസന്ദേശത്തിലെ 2–ാം ശ്ലോകം നാഗരിലിപിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത 15 നയാപൈസയുടെ തപാൽമുദ്ര.

SANSKRIT IN STAMPS

പാണിനിമഹർഷി

- നാലായിരത്തോളം വരുന്ന വ്യാകരണസൂത്രങ്ങളിലൂടെ സംസ്കൃതഭാഷയുടെ കാന്തിയും മൂല്യവും വർദ്ധിപ്പിച്ച, മനുഷ്യബുദ്ധിയുടെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന സ്മാരകം എന്ന് പാശ്ചാത്യവൈയ്യാകരണന്മാരാൽ വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ട അഷ്ടാധ്യായി എന്ന വ്യാകരണഗ്രന്ഥം രചിച്ച ഭഗവാൻ പാണിനി മഹർഷിയുടെ സങ്കല്പചിത്രം ആലേഖനം ചെയ്ത തപാൽമുദ്ര

പതഞ്ജലിമഹർഷി

- യോഗസൂത്രങ്ങളാൽ മനസ്സിന്റെയും, വ്യാകരണമഹാഭാഷ്യത്താൽ വാക്കിന്റെയും, വൈദ്യശാസ്ത്രത്താൽ ശരീരത്തിന്റെയും അഴുക്കുനീക്കി ശുദ്ധീകരിച്ച ഭഗവാൻ പതഞ്ജലിയുടെയും യോഗ-വാക്ക് -വൈദ്യം എന്നിവയുടെയും രേഖാചിത്രം ആലേഖനം ചെയ്ത തപാൽമുദ്ര.

SANSKRIT IN STAMPS

ഭഗവദ്ഗീതാ

- നാലുകുതിരകളെപ്പൂട്ടിയ കപിധ്വജമായ രഥത്തിലേറി അർജ്ജുനന് ഗീതോപദേശം നല്കുന്ന പാർത്ഥസാരഥി.
- കർമ്മണ്യേവാധികാരസ്തേ മാ ഫലേഷു കദാചന -എന്ന ഗീതാശ്ലോകം നാഗരിയിൽ ആലേഖനംചെയ്ത 25 പൈസയുടെ തപാൽമുദ്ര ഇതിഹാസകാരനു നല്കുന്ന ഭാരതത്തിന്റെ ആദരം.

നടരാജനൃത്തം

- അറുപത്തിനാലുകലകളുടെയും ആചാര്യനായും വിശിഷ്യ വ്യാകരണസൂത്രങ്ങളുടെ ഉപജ്ഞാതാവായും കരുതപ്പെടുന്ന നടരാജ ശിവന്റെ നൃത്തരൂപം ആലേഖനം ചെയ്ത രണ്ട് അണയുടെ തപാൽമുദ്ര

(തപാൽമുദ്രയിലെ മൂല്യം അത് പ്രകാശനം ചെയ്ത കാലഘട്ടത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്ന കാര്യം സർവ്വത്ര വിചിന്ത്യം)

SANSKRIT IN STAMPS

ആദിശങ്കരൻ

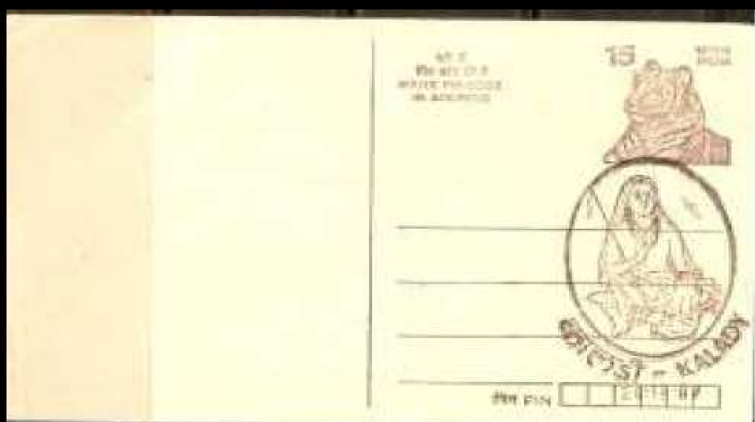

- അദ്വൈതചിന്തയുടെ ഉത്തുംഗശൃംഗത്തെ സ്വന്തം മേധാബലം കൊണ്ട് തന്റെ കാലടിക്കുള്ളിലാക്കിയ ആദിശങ്കരന്റെ ജന്മത്താൽ പരിപൂതമായ കാലടി, സ്വന്തം ദേശത്തിലൂടെ കടന്നുപോകുന്ന തപാൽ ഉരുപ്പടികളിൽ ചാർത്തുന്ന ആദിശങ്കര ചിത്രത്തോടുകൂടിയ പ്രാദേശികമുദ്ര.

വന്ദേ മാതരം

SANSKRIT IN STAMPS

ഗീതഗോവിന്ദം എഴുതുന്ന ജയദേവകവി

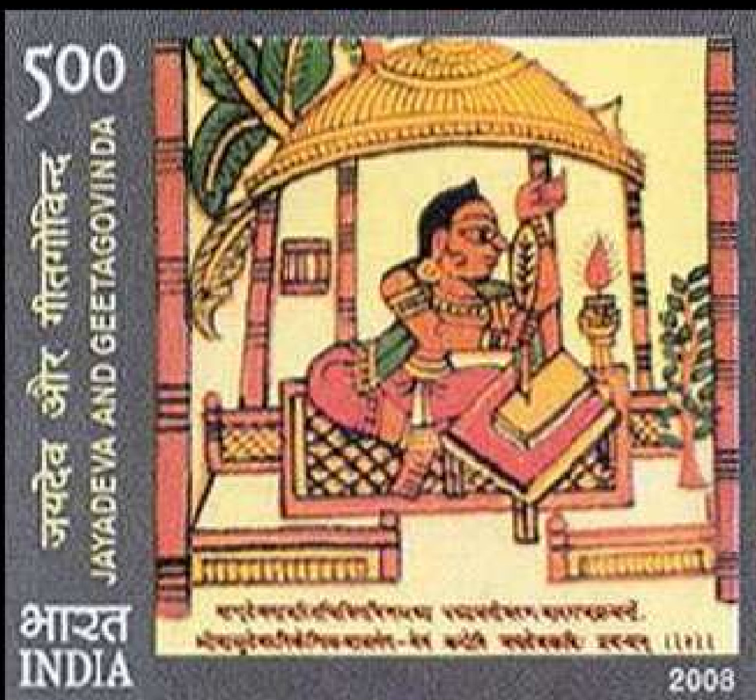

- *വാഗ്ദേവതാചരിതചിത്രിതചിത്ത സദ്മാ പദ്മാവതീചരണചാരണചക്രവർത്തീ, ശ്രീവാസുദേവരതികേളികഥാസമേതം ഏവം കരോതി ജയദേവകവിഃ പ്രബന്ധം*

–എന്ന് കവി തന്നെ താൻ ഗീതഗോവിന്ദം എഴുതുന്നതിനെക്കുറിച്ച് എഴുതിയ ആമുഖപദ്യം ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത ജയദേവചിത്രമടങ്ങിയ തപാൽമുദ്ര.

SANSKRIT IN STAMPS

1. മത്സ്യാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

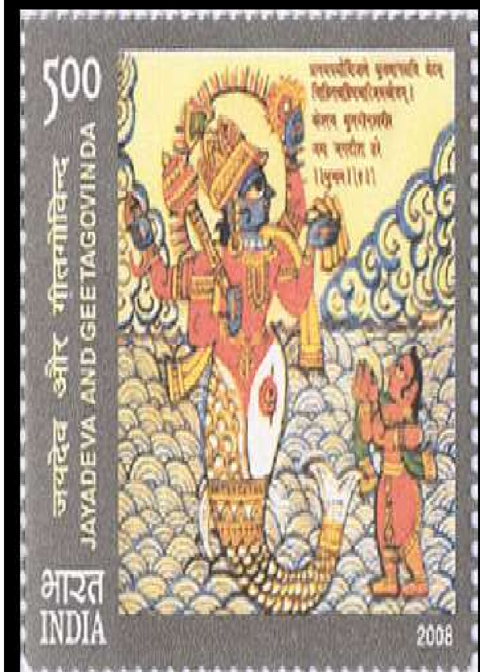

- *പ്രളയപയോധിജലേ*
  ധൃതവാനസി വേദം
  വിഹിതവഹിത്രചരിത്രമ
  ഖേദം, കേശവ ധൃതമീനശരീര,
  ജയ ജഗദീശ,ഹരേ

  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
  ആലേഖനം ചെയ്ത മത്സ്യാവ
  താരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

2.കൂർമ്മാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

- *ക്ഷിതിരതിവിപുലതരേ തവ*
  തിഷ്ഠതി പൃഷ്ഠേ
  ധരണിധരണകിണചക്രഗരിഷ്ഠേ,
  കേശവ ധൃതകച്ഛപരൂപ,
  ജയ ജഗദീശ, ഹരേ

  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേ
  ഖനം ചെയ്ത കൂർമ്മാവതാര
  ത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

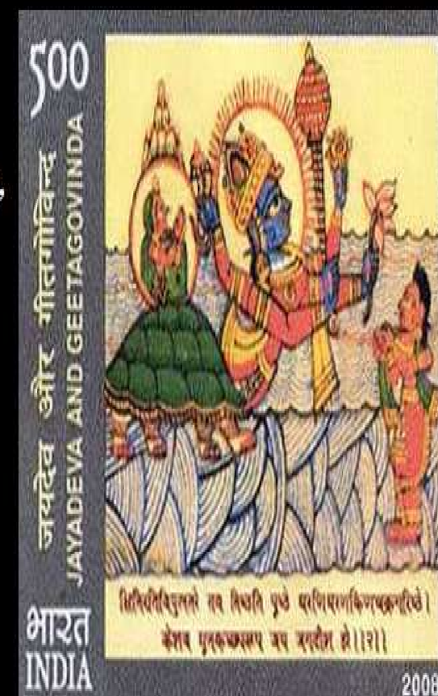

SANSKRIT IN STAMPS

3.വരാഹാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

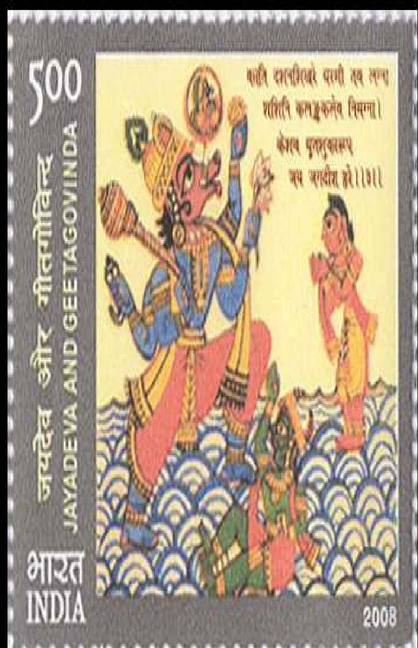

- *വസതി ദശനശിഖരേ*
  ധരണീ തവ
  ലഗ്നശശിനികളങ്കകലേവ
  നിമഗ്ന,
  കേശവ ധൃതസൂകരരൂപ,
  ജയ ജഗദീശ,ഹരേ

  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത വരാഹാവതാരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

4. നരസിംഹാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

- *തവ കരകമലവരേ*
  നഖമദ്ഭുതശൃംഗം,
  ദളിതഹിരണ്യകശിപു
  വരഭൃംഗം,
  കേശവ ധൃതനരഹരിരൂപ,
  ജയ ജഗദീശ,ഹരേ

  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത നരസിംഹാവതാരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

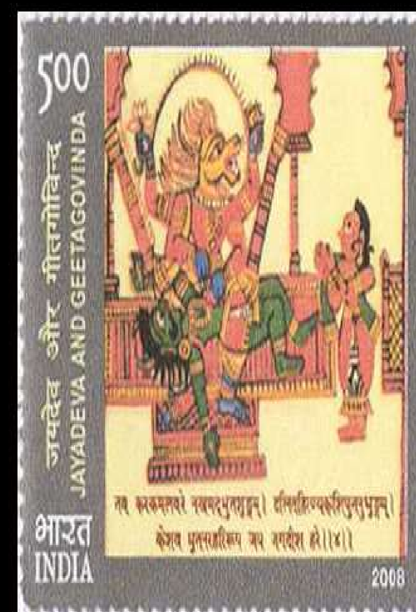

SANSKRIT IN STAMPS

4.വാമനാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

- *ഛലയസി വിക്രമണേ*
  ബലിമദ്ഭുതവാമന,
  പദനഖനീര ജനിതജനപാവന,
  കേശവ ധൃതവാമനരൂപ,
  ജയ ജഗദീശ, ഹരേ
  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
  ആലേഖനം ചെയ്ത വാമനാവ
  താരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

6. പരശുരാമാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

- *ക്ഷത്രിയരുധിരമയേ*
  ജഗദപഗതപാപം
  സ്നപയസി പയസി
  ശമിതഭവതാപം, കേശവ
  ധൃതഭൃഗുപതിരൂപ,
  ജയ ജഗദീശ, ഹരേ
  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ
  ആലേഖനം ചെയ്ത പരശു
  രാമാവതാരത്തിന്റെ
  തപാൽമുദ്ര

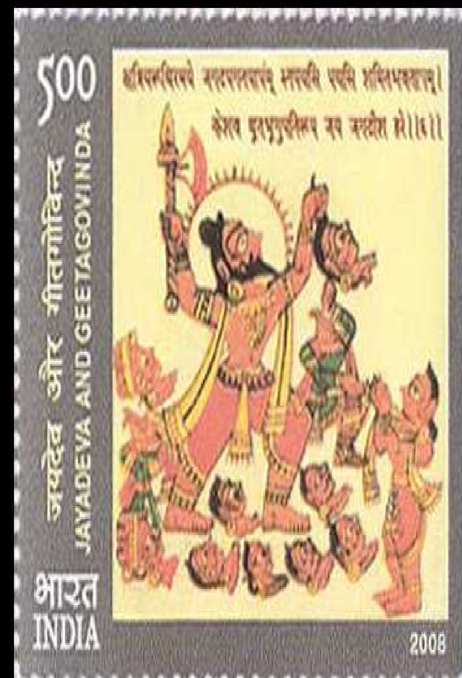

SANSKRIT IN STAMPS

7. ശ്രീരാമാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

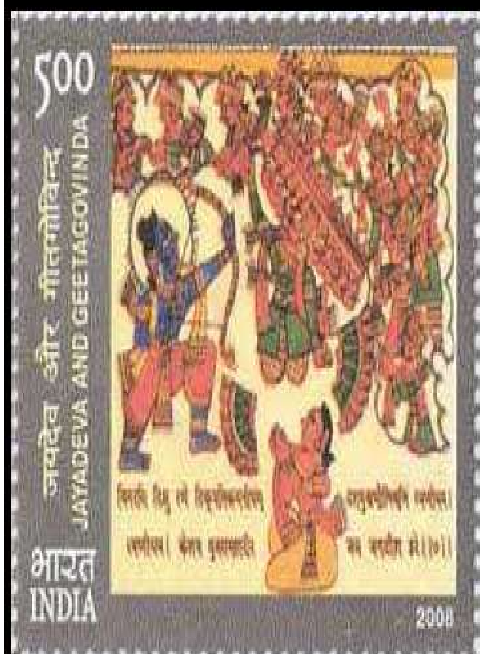

- *വിതരസി ദിക്ഷു രണേ*
  ദിക്പതികമനീയം
  ദശമുഖമൗലിബലിം രമണീയം,
  കേശവ ധൃതരാമശരീര,
  ജയ ജഗദീശ,ഹരേ
  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത ശ്രീരാമാവതാരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

8. ബലരാമാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

- *വഹതി വപുഷി വിശദേ*
  വസനം ജലദാഭം,
  ഹലഹതിഭീതിമിളിതയമുനാഭം,
  കേശവ ധൃതഹലധരരൂപ,
  ജയ ജഗദീശ,ഹരേ
  -എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത ബലരാമാവതാരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

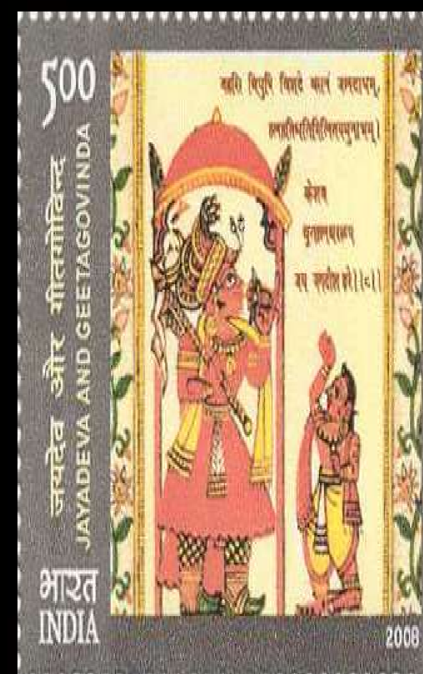

SANSKRIT IN STAMPS

9. ബുദ്ധാവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

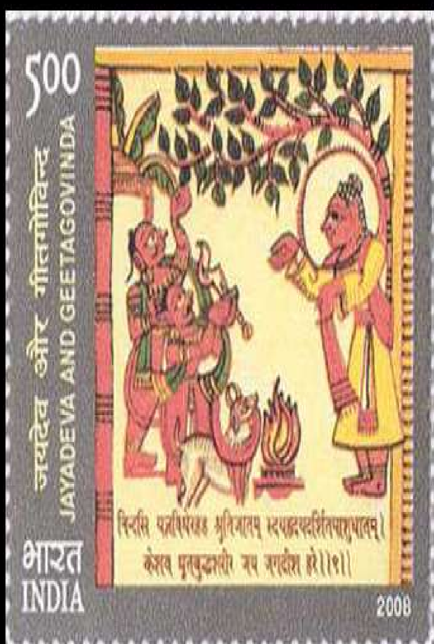

- *നിന്ദസി യജ്ഞവിധേരഹഹ ശ്രുതിജാതം സദയഹൃദയ ദർശിതപശുഘാതം, കേശവ ധൃതബുദ്ധശരീര, ജയ ജഗദീശ, ഹരേ* –എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത ബുദ്ധാവതാരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര.
- *സ്വയം ഭഗവാനായ കൃഷ്ണനാണ് ദശാവതാരം കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് എന്ന തത്വത്തെ സ്വീകരിച്ച ജയദേവകവി ശ്രീബുദ്ധനെയാണ് ദശാവതാരത്തിൽ 9–ാമത്തെ അവതാരമായി പരിഗണിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന കാര്യം വിശിഷ്യ പ്രസ്താവ്യമാണ്.*

10. കല്കി അവതാരം (ഗീതഗോവിന്ദം)

- *മ്ലേച്ഛനിവഹനിധനേ കലയസി കരവാളം ധൂമകേതുമിവ കിമപി കരാളം, കേശവ ധൃതകല്കിശരീര, ജയ ജഗദീശ,ഹരേ*

–എന്ന് ദേവനാഗരിയിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത കല്കി അവതാരത്തിന്റെ തപാൽമുദ്ര

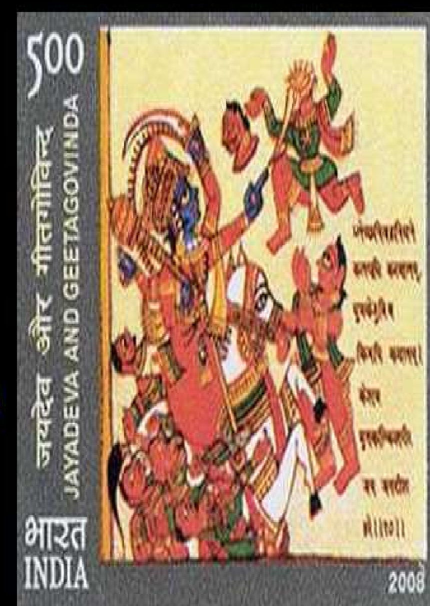

SANSKRIT IN STAMPS

- വാമനാവതാരത്തിന്റെ ചിത്രവും ഗീതഗോവിന്ദത്തിലെ അവതാരവർണ്ണനയും ആലേഖനം ചെയ്ത് തപാൽവകുപ്പ് പുറത്തിറക്കിയ പ്രത്യേക തപാൽകവർ. ശ്രീകൃഷ്ണചിഹ്നമായ ഓടക്കുഴലിനും പീലിക്കും പുറമെ, ജയദേവനും ഗീതഗോവിന്ദവും എന്ന് പ്രത്യേകം രേഖപ്പെടുത്തിയ ജബൽപ്പൂർ തപാലാഫീസിന്റെ 27-07-2009-ലെ പ്രാദേശിക മുദ്രയും കാണാം.

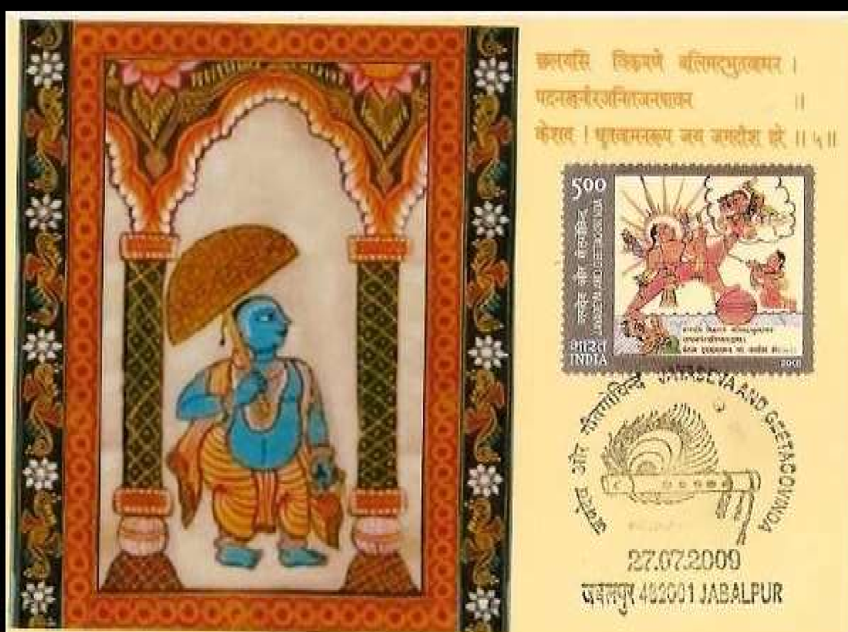

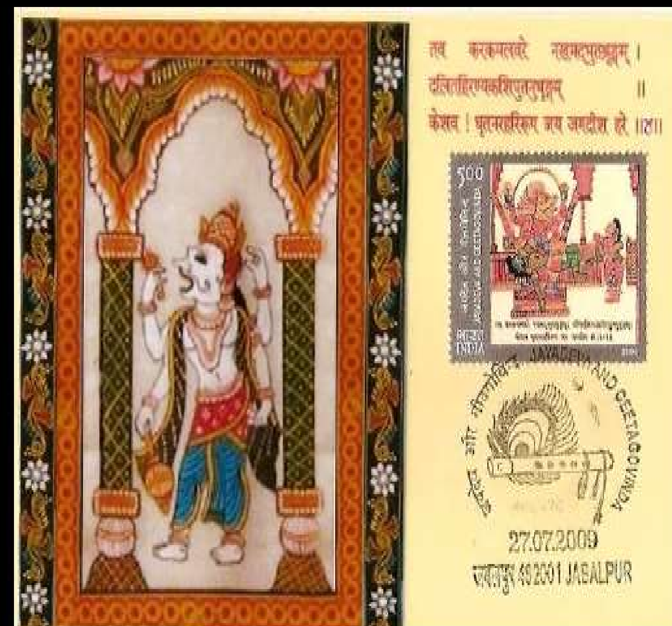

- നരസിംഹാവതാരത്തിന്റെ ചിത്രവും ഗീതഗോവിന്ദത്തിലെ അവതാരവർണ്ണനയും ആലേഖനം ചെയ്ത് തപാൽവകുപ്പ് പുറത്തിറക്കിയ പ്രത്യേക തപാൽകവർ. ശ്രീകൃഷ്ണചിഹ്നമായ ഓടക്കുഴലിനും പീലിക്കും പുറമെ, ജയദേവനും ഗീതഗോവിന്ദവും എന്ന് പ്രത്യേകം രേഖപ്പെടുത്തിയ പ്രാദേശിക മുദ്രയും കാണാം.

PAADAKAM

NANGYAARKOOTH

SANSKRIT DRAMA

- THANK YOU
- धन्यवादः